

Fiskeridirektoratet

5804 BERGEN

Deres ref.

Vår ref.
2024/13-5

Saksbehandler
Line Gråwe, 48240717

Dato
18.01.2024

Økte saksbehandlingsgebyr ved behandling av søknad om ervervstillatelse o.l.

Norges Fiskarlag viser til at Fiskeridirektoratet for 2024 har økt saksbehandlingsgebyrene for de fleste fartøysaker vesentlig. Norges Fiskarlag reagerer sterkt på den kraftige gebyrøkningen, og mener det er behov for en grundig gjennomgang av gebyrsatsene. Fiskarlaget mener også det er nødvendig med en diskusjon om hvilken kvalitet som skal forventes på tjenestene.

Vi ønsker å poengtere det som fremkommer av rundskriv R-112/15, som regulerer bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering. Statlige gebyrer som fastsettes skal ha begrenset formål. Dette vil si at mottakeren ikke skal betale mer enn kostnaden av å produsere og levere tjenesten. Rundskrivet sier her at betalingen for produksjon av tjenester fra statlige organer fullt ut skal dekke kostnadene. Vi registrerer at de økte saksbehandlingsgebyrene begrunnes i at satsene har vært for lave i forhold til timebruken, og at det var nødvendig med en endring. Dette rundskrivet ble sendt ut i 2015, og vi oppfatter at det har vært utfordringer knyttet til kontrollen med tidsbruken i ulike sakstyper. Vi stiller spørsmål ved om anslått tidsforbruk i forbindelse med behandling av de gebyrbelagte søknadene samsvarer med den faktiske tidsbruken i disse sakene. Dersom den gjør det, mener vi at det må prioriteres å finne fram til løsninger og rutiner som effektiviserer saksbehandlingen.

På www.fiskeridir.no er det en oversikt over beregningene som ligger til grunn for satsene, hvor det vises til et kalkylegrunnlag for den enkelte gebyr- og avgiftsordning. I tabellen for ervervstillatelser o.l., saksbehandlingsgebyr, er finansieringsgraden på 20% (tall for 2022) beregnet på bakgrunn av kalkulert kostnad (antall timer*timepris) og inntekter fra gebyrene.

Vi forstår det slik at direktoratet over tid har jobbet med å registrere fullstendige data over timebruk knyttet til ulike gebyrfinansierte tjenester. Tabellen sier ingenting om totalt antall søknader per år, antall søknader per gruppe, og tidsbruk for de ulike gruppene.

Endringer er enklere å akseptere, om de er begrunnet i et system som er forståelig og transparent. Slik oppleves det ikke i dag. Vi oppfordrer derfor til en gjennomgang av gebyrsatsene ref. tabell på deres nettside (<https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Tema/Avgifter-og-gebyr/erhvervstillatelse-og-lignende-behandling-av-soknader>). Her er det ønskelig å få fremlagt beregninger som viser gjennomsnittlig tidsbruk for de ulike søknadstypene, også spesifisert om det skulle være forskjell på tidsforbruk ved søknadsbehandling av ulike båtlengder. Vi har forståelse for at saksbehandlingstiden kan variere innenfor en lengdegruppe, så her er vi interessert i gjennomsnittlig tidsbruk. Vår oppfatning er at Fiskeridirektoratet i stor grad benytter standardiserte maler ved utarbeidelsen av vedtak, og at dette er søknader som kan behandles uten ytterligere undersøkelser/dokumentasjon, og som ikke krever skjønn, men at dette ikke gjenspeiles i kostnaden. I slike «enkle» søknader, bør det kunne avkreves et betydelig lavere saksbehandlingsgebyr. Det er også verdt å nevne at på andre områder, eksempelvis innmelding og årsavgift i merkeregister, er det en overdekning på henholdsvis 197 og 222 prosent. Dersom formålet er kostnadsdekning, hverken mer eller mindre, bør gebyrene reduseres for søknadstypene der direktoratet går i overskudd.

Vi har merket oss at det i noen tilfeller kan være lang saksbehandlingstid, både på søknader, men også spesielt i klagesaker. Dette både i saker det er gebyrer på og andre det ikke er gebyrer på. På andre rettsområder, for eksempel i byggesaker, er det direkte regulerte tidsfrister for saksbehandlingen og også konsekvenser der behandlingen overstiger disse fristene. En av konsekvensene kan være gebyrbortfall eller redusert gebyr. I fiskerilovgivningen er det ikke satt tidsfrister. Det var tidligere serviceerklæringer i forvaltningen, også i fiskeriforvaltningen, hvor det var satt måltall på tidsfrister for de enkelte typer av saker. Dersom det ikke er aktuelt å gjeninnføre serviceerklæringen, er det rimelig å stille krav til direktoratets saksbehandlingstid når det nå innføres en så drastisk økning i gebyrsatsene. Vi etterlyser en modell hvor det er tidsfrister tilknyttet de ulike søknadstypene, med tilhørende gebyrfravall ved overskridelser. Slik det er i dag, er det blitt økte kostnader for fiskerne, men ingen regulering av saksbehandlingstiden. Dette går utover fiskernes rettssikkerhet og skaper uforutsigbarhet ved bruk av direktoratets tjenester i de aktuelle sakene.

Lang saksbehandlingstid alene kan være svært uheldig, men spesielt i kombinasjon med at fiskerinæringen har årlige kvoter, da det kan medføre at kvoter i søknadsåret ikke kan utnyttes dersom vedtakstidspunktet skjer etterfølgende år. Dette kan føre til store inntektstap for den enkelte, og det hjelper lite med kvotefleksibilitet over år på 10 prosent for de som har konsesjon eller deltakeradgang i lukkede gruppe.

Vi anmoder fiskerimyndighetene til å vurdere innføring av regler om full, eventuelt økt, kvotefleksibilitet uavhengig av hvor lang saksbehandlingstiden i forvaltningen er i søknader som omfatter kvoter.

I 2023 ble gebyrsatsene økt med 60 prosent, med unntak for fartøy under 15 meter uten spesiell tillatelse eller årlig deltakertilgang. For å nå målet om tilnærmet kostnadsdekning er det lagt inn en økning i gebyrsatsen for 2024 med ytterligere 213,3 prosent. Til tross for at dette er en tidligere varslet avgiftsøkning, så er det en betydelig økning fra ett år til annet. Det er fullt forståelig at gebyrer må indeksreguleres i takt med den generelle kostnadsøkningen i samfunnet, men dette oppleves som en drastisk økning på veldig kort tid. Fiskerinæringen har behov for forutsigbarhet, også på kostnadssiden, spesielt nå som 2024 forventes å bli et krevende år for norske fiskere med illeggelse av miljøavgifter/co2-avgift, et økende rentenivå og nedgang i kvotene. Vi oppfordrer myndighetene til å skape et system som gir stabilitet, og som ikke gjør det økonomisk tyngende for fiskerne å utøve yrket sitt. Ved en oppjustering av gebyrene hadde det vært både naturlig og rimelig å ha en «handlingsregel» for maksimal justering fra et år til et annet. Med dette som bakteppe etterlyses en trinnvis opptrapping av gebyrsatsene, slik at kostnadsdekning blir oppnåelig innenfor en gitt tidsperiode, samt at næringens behov for forutsigbarhet blir ivaretatt.

I løpet av det siste tiåret har vi opplevd automatisering og digitalisering av mange private og offentlige tjenester, noe som har bidratt til kostnadseffektivisering for tilbyderne av disse tjenestene. Vi vil tro at begge parter, både fiskerne og Fiskeridirektoratet vil dra nytte av å søke mer effektive måter å behandle søknadene på. Vi ønsker å ta del i en felles diskusjon om hvordan systemet kan utvikles, med det formål å forenkle og effektivisere søknadsprosessen for begge parter.

Med hilsen
Norges Fiskarlag

Sverre Johansen

Line Gråwe

Vedlegg:

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

Nord Fiskarlag

Sør-Norges Fiskarlag

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur

